

Risâle-i Nur'un Besmelesi: Birinci Söz (Biz dahi başta ona başlarız)

✖ Sözlere'nin başında bulunan ve Besmelenin ehemmiyetini izah eden, "Risâle-i Nur'un Fatihası ve Besmelesi ve Bismillah'taki büyük sırrın hakikatini beyan eden ve kısa ve gayet kuvvetli" 1, diğer adıyla Bismillah Risâlesi olan Birinci Söz, adeta Risâle-i Nur'un anahtarı özelliğini taşımaktadır.

"Bismillah her hayrın başıdır. Biz dahi başta ona başlarız" 2 ifadesi ışığında Birinci Söz'le Sözlere'e, yani Risâle-i Nur'a giriş yapan Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Hazret-i İmam-ı Ali'nin (ra) "Kur'ân'ın özeti, listesi, anahtarı ve pek çok İlâhî sırrın kıymetli, kudsî bir hazinesi olan Bismillah ile başladım. Ruhum, içinde gizlenmiş sırları bu sayede keşfetti" 3 hakikatince, Birinci Söz ile de, Risâle-i Nur hazinesi açılıyor, keşfediliyor.

Birinci Söz'ün giriş paragrafında geçen "Sekiz âyetten istifade ile yazılan sekiz söz" sanki Besmele'yle birlikte sekiz âyet olan Fatiha Sûresini temsil etmektedir. "Nasıl ki Fatiha-i Şerife, Kur'ân-ı Azimüşşan'ın bir timsal-i münevveridir." 4 Küçük Sözlere namındaki ilk sekiz söz de, Risâle-i Nur'un nurlu bir timsali gibidir. Birinci Söz ise, bu sözlerin fihristesi ve Risâle-i Nur'un mücmel bir hülâsasıdır.

Kur'ân'ın dört ana esası olan Tevhid, Nübüvvet, Haşir, Adalet ve İbadet nasıl ki Bismillah içinde vardır, 5 Risâle-i Nur'da tafsilatıyla yer alan bu esaslar Birinci Söz'de mücmel olarak dercedilmiştir. İşte bu noktadan dolayı Birinci Söz, Risâle-i Nur'un hem anahtarı, hem çekirdeği, hem de kapısıdır denilebilir.

Allah, Rahman, Rahim, Kadir, Hâkim, Malik, Rezzak, Mün'im, Ehad, Samed ve Hak isimlerinin serlevha olduğu Birinci Söz, Esmâ-i Hüsnâ'yı talim etmekle beraber; bütün risâlelerde hâkim olan ve bürhan-ı yakini hüviyetini taşıyan "temsil ve hikâyecik" metoduyla, "avâm lisanı" tarzına da dikkatleri çekmiştir.

Çünkü Risâle-i Nur, Kur'ân'ın manevî bir mu'cizesi olduğundan, Kur'ânî yolu takip etmektedir. "Kur'ân-ı Kerim umumî bir muallim ve bir mürşittir; halka-i dersinde oturan, nev-î beşerdir. Nev-î beşerin ekserisi avamdır. Mürşidin nazarında ekal, eksere tabîdir. Yani, umumî irşadını ekallın (azınlığın) hatırı için tahsis edemez. Maahâzâ, avama yapılan konuşmalardan havas hisselerini alırlar. Aksi halde, avam, yüksek konuşmaları anlayamadığından mahrum kalır." 6 Bu noktadan dolayı mânâyı ve ihlâsî ön plana alan Risâle-i Nur, çok şirin ve gerçek bir öztürkçe ile istifade alanını geniş tutmuştur. Yüzde sekseni ehl-i tahkik olmayan beşerin durumunu göz önüne alarak, Rahîm isminin bir cilvesi olan şefkat düsturunu öne çıkarmıştır.

Birinci Söz, "asker ve askerlik temsilâtı" ifadesiyle Risâle-i Nur'da genişçe yer alan, insanın Allah'a karşı ubudiyetinin ipuçlarını göstermektedir. Çünkü "insan bir askerdir. İnsanın Allah'a karşı ubudiyet vazifesidir, terk-i kebair takvasıdır, nefis ve şeytanla uğraşması cihadıdır." 7 Hakikî imanî elde eden böyle bir insanın, dayanak noktasının Allah'a iman ve yardım noktasının da Ahirete iman olduğunu bildirmektedir. Bu temel nokta ise, Risâle-i Nur'un ana konusudur.

Askerlik mânâsının bir ciheti de, bu kudsi dâvânın mensubu olarak Risâle-i Nurun meslek ve meşrebine sadakatle bağlı kalmak ve bu zamanın en büyük ve "pek kesretli ve muktedir Âl-i Muhammed (asm) olan ve Süfyan komitesinin tahribatçı rejim-i bid'akârânesini tamir edecek, sünnet-i seniye'yi ihyâ edecek Hazret-i Mehdi'nin en has ordusuna" 8

dâhil olmaktır.

Diğer temsilde ise, sahraya çıkıp giden biri mütevazı, diğeri mağrur olan iki yolcu nazarlara sunulmaktadır. Zira insan bir yolcudur. “O yolculuk ise, âlem-i ervahtan, rahm-ı maderden, sabavetten, ihtiyarlıktan, dünyadan, kabirden, berzahtan, haşirden, sıratıtan geçer bir uzun sefer-i imtihandır.” 9 Bu ise, Risâle-i Nur’un bütün İmanî bahislerinde işlediği “Necisin? Nereden geliyorsun? Nereye gidiyorsun?” olan üç müthiş suâlin mücmel bir izahı niteliğindedir.

Bir başka mânâ da, o dünya yolcusu olan ve her yerde selâmetle gezen mütevazı zat, Yedinci Şuâ olan Ayetü’l-Kübrâ Risâlesi’ndeki imanın otuz üç mertebesinde seyahat eden dünya yolcusunun keşfettiği hakikatlere ışıktutmaktadır. Birinci Söz’de dercedilen ana noktalardan biri de acz, fakr, şefkat ve tefekkürdür. Bu ise, Risâle-i Nur’un takip ettiği yoldur. Üstad Bediüzzaman bunu, “Cenâb-ı Hak’ka vasıl olacak tarikler (yollar) pek çoktur. Bütün hak tarikler Kur’ân’dan alınmıştır. O tarikler içinde, kasır fehminle Kur’ân’dan istifade ettiğim acz ve fakr ve şefkat ve tefekkür tarikidir. Şu kısa tarikin evradı, ittibâ-i sünnettir; feraizi işlemek, kebairi terk etmektir. Ve bilhassa, namazı tadil-i erkân ile kılmak, namazın arkasındaki tesbihatı yapmaktır” 10 ifadelerindeki mânâları anlatmaktadır.

Ayrıca, “Malik-i Ebedî ve Hâkim-i Ezelî olan Cenâb-ı Hak’kın ismini almakla bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hadisatın karşısında titremeden kurtulmak” ifadeleri, Birinci ve İkinci Lem’alardaki Hazret-i Yunus ve Hazret-i Eyyüb Aleyhimesselem’in mesaj yüklü kıssalarıyla, sabır içinde şükür ve tevekkülün en güzel numunelerini hatırlatıp, hakikî iman ve tevhidin yüksek mertebelerine dikkat çekmektedir.

Birinci Söz’de geçen çekirdek ve ağaç ibareleri, çok hakikatlere işaret etmekle beraber; Cenâb-ı Hak’kın Kader ve Kudret defterleri olan ve Risâle-i Nur’da mühim mevkie sahip İmam-ı Mübin ve Kitab-ı Mübin hakikatine de işaret ederek, imanın mühim bir rüknü olan kader gibi son derece önemli temel meselelerin uçlarını bizlere uzatmaktadır.

Dipnotlar:

- 1- Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 185,
- 2- Sözler, s. 15,
- 3- S.T.Gaybi s.185,
- 4- Sözler s.72,
- 5- Emirdağ Lâhikası s. 641,
- 6- İşârâtü’l-İ’caz s. 280,
- 7- Mesnevî-i Nuriye s. 354,
- 8- Mektubat s. 746,
- 9- Sözler s. 55,
- 10- Sözler s. 773